

Stammer dit barn?

Haderslev

Stammer dit barn?

Mange børn i 2-5 års alderen kan i forbindelse med tale-sprogudviklingen opleve at have perioder med ikke-flydende tale. De tøver, som om de leder efter ordene, eller de stopper op midt i en sætning og begynder forfra, eller de gentager de første ord i sætningen et par gange.

Der er forskel på ikke-flydende tale og stammen. Nedenfor er en kort beskrivelse af de to former:

Ikke-flydende tale

Ikke-flydende tale kan opstå pludseligt, men kan også komme lidt efter lidt. Ofte vil barnet have ikke-flydende tale i perioder. Denne vekslen kan fortsætte i op til to år, men varierer meget fra barn til barn. Ca. 4-5 % af alle børn oplever perioder med ikke-flydende tale i forbindelse med deres sproglige udvikling. Børn kan have ikke-flydende tale, hvor de gentager hele ord, lyde eller dele af ord, en til to gange, samt bruger fyldord. Det kan f.eks. være "Min mor..... øhm, det er min mor, der kommer efter mig" eller: "Min mor, min mor kommer nu", "Jeg jeg.....øh jeg".

Begyndende stammen

Ved begyndende stammen kan der være tegn på muskelspændinger, barnet gentager lyde mere end to gange, f.eks. bi-bi-bi-bil.

Gentagelserne er hurtige samt uregelmæssige og der kan være opadglidende stemmeleje ved slutningen af en forlængelse eller gentagelse. Barnet kan have en bevidsthed om, at det har vanskeligheder ved at tale, men ikke stærke negative følelser.

Stammens udvikling

En stor del af børnene, 4 ud af 5, holder op med at stamme af sig selv. Hos de fleste ophører stammen i løbet af det første halve til hele år, efter at stammen er opstået. Fortsætter stammen ud over det første halve til hele år, kan det være tegn på, at barnet muligvis vil fortsætte med at stamme. I denne gruppe vil der dog være relativt mange, der helt eller delvist holder op med at stamme, inden de når voksenalderen.

Stammens opståen

Årsagen til stammen kendes ikke, men forskere ved at der ligger flere forskellige faktorer til grund for stammens opståen, bl.a. arvelige, tale-sproglige og omverdens betingede faktorer.

Følgende faktorer kan spille en rolle i stammens udvikling.

Familiehistorie

Der er meget, der tyder på, at stammen "løber i familier". Det betyder, at hvis familiemedlemmer stammer, vil der være en større sandsynlighed for, at barnet fortsætter med at stamme. Er barnet fra en familie, hvor familiemedlemmer har stammet, men er holdt op med at stamme, er chancen større for, at barnet også vil holde op med at stamme.

Varighed af stammen

Jo længere tid et barn har stammet, desto større er sandsynligheden for, at stammen er vedvarende. Statistisk set har et barn på 4 år omkring 75 % chance for at holde op med stamme. For børn på 6 år er chancen 50 %, medens den for børn på 10 år er omkring 25 %.

Køn

Piger er mere tilbøjelige til at stoppe med at stamme end drenge. Der er 3-4 gange så mange drenge som piger, der stammer.

Sådan kan du hjælpe dit barn

1. Tal med barnet i et langsomt taletempo, hvor der bruges mange pauser. Når barnet er færdigt med at sige en sætning, vent så et par sekunder med selv at sige noget. Barnet vil ubevidst forsøge at tale ligesom sine forældre, derfor er langsom tale med mange pauser mere effektiv end råd som f.eks. "Tal langsomt" eller "ikke være så ivrig".

2. Nedsæt eller begræns antallet af spørgsmål til barnet. Spørgsmål er krav til barnet. I stedet for at stille spørgsmål kan man snakke sammen om det, man ser, eller fortælle hvad man selv har oplevet i løbet af dagen. Gør man det, vil barnet måske også begynde at fortælle, hvad det har oplevet, hvis det har lyst til at sige noget.

3. Anvend et mindre kompliceret sprog. Udvælg bestemte situationer og tidspunkter, hvor du bruger kortere sætninger og ikke så svære ord i de situationer, hvor du også bruger langsom tale, f.eks. når du læser højt for barnet eller når I spiser sammen.

4. "Legetid" – brug 5 – 10 minutter alene med barnet 3 – 5 gange om ugen, anvend almindelige kommunikationsregler. Her kan du have fokus på det, du har bestemt at arbejde med. Fokuspunkter kan f.eks. være taletempo, øjenkontakt, turtagning, at være kommenterende frem for spørgende, at bruge pauser i talen, at tilpasse eget sprog til barnets niveau, at følge barnets initiativer i legen. Lad barnet bestemme, hvad det har lyst til, at I skal lege. Lad barnet styre dig i aktiviteten og lad det selv bestemme, om det vil sige noget eller ikke.

5. Hjælp alle familiens medlemmer med at tale og lytte efter tur. Man kan f.eks. indføre, at man taler efter tur ved middagsbordet, eller i andre situationer, hvor familien er samlet. På den måde får barnet, der stammer tid og ro til at sige det, som barnet vil fortælle.

6. Anerkend barnets kommunikation ved f.eks. at sige: "Jeg er glad for, at du fortalte historien færdig" eller " Du fortæller gode historier". Budskabet til barnet er, at det skal blive ved med at tale, selvom det stammer.

7. Skab ro for barnet. Forældre kan ved deres handlinger forsøge at skabe ro for barnet. Når barnet kommer farende og vil fortælle noget, kan man sige i et langsomt taletempo: "Kom lad os sætte os ned, så jeg rigtigt kan høre, hvad der er sket". Det viser barnet, at man har tid til at give det opmærksomhed og det stressede går af situationen.

8. Gør ikke stammen til et tabuemne. Ved at tale med barnet om dets stammen og ved at vise, at man forstår, at det kan være svært for barnet at sige noget, gør man problemet mindre.

Andre råd

Ofte stammer børn, mere end de plejer op til mærkedage. Det kan hjælpe barnet, hvis man forsøger at nedsætte et evt. højt stressniveau, f.eks. ved at lade være med at skabe en stemning af forventning og ophidselse hos barnet og resten af familien op til fødselsdage, jul og andre højtider.

Lad barnet tale færdig. Det er ikke en god ide at sige et ord eller gøre en sætning færdig, som barnet ikke kan sige, med mindre barnet giver op. Da kan man sige ordet eller sætningen, men bagefter må man tale med barnet om, at man godt kan forstå, at det var vanskeligt for barnet at sige noget.

Det kan være en stor hjælp for barnet, der stammer, at man i børnehaven deler den store gruppe op i mindre grupper, når der er samling, eller der skal laves fælles aktiviteter. I en lille gruppe lettes kommunikationspresset på barnet.

Kontakt os

Haderslev Kommune
Børn og Kulturservice
Tale/hørekonsulenter
Gåskærgade 26
6100 Haderslev
Tlf.: 7434 1100

Haderslev

Børn og Kulturservice
Haderslev Kommune
Gåskærgade 26-28
6100 Haderslev